

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης 25/2023

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Γ'

Συνεδρίαση της 20^{ης} Φεβρουαρίου 2023

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Βασιλική Πανταζή, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Αφροδίτη Κουτούκη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Δημήτριος Μακαρονίδης, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Βασίλειος Κορκίζογκου, Μαρία Σπάσου, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Παναγιώτης Δημόπουλος και Μαρία-Λουΐζα Μπακαλάκου, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτριες: Γεωργία Κούζιου, Παρασκευή Μίληση, Πάρεδροι Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμ. πρωτ. 28711/4-8-2022 έγγραφο του Υπουργείου Δικαιοσύνης/Γεν. Δ/ση Οικονομικών & Διοικητικών Υπηρεσιών/Δ/ση Προϋπολογισμού & Οικονομικής Διαχείρισης/Τμήμα Μισθοδοσίας Β'.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: α) ποιες διατάξεις εφαρμόζονται σε περίπτωση απονομής σύνταξης γήρατος από τον e-ΕΦΚΑ σε υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ), οι οποίοι, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, δήλωσαν στον e-ΕΦΚΑ ότι συνεχίζουν να εργάζονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και συνέχισαν να εργάζονται λαμβάνοντας τις αποδοχές τους και ειδικότερα εάν στη συγκεκριμένη κατηγορία υπαλλήλων είναι εφαρμοστέες οι

διατάξεις του άρθρου 20 του ν.3801/2009, σύμφωνα με τις οποίες το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, καθώς και το προσωπικό -μόνιμοι υπάλληλοι των ίδιων φορέων- που κατά τη μονιμοποίησή του διατήρησε το ασφαλιστικό καθεστώς του ΙΚΑ, απολύεται αυτοδικαίως από την υπηρεσία την 1η του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα, ενώ, κατά το διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ως την 1η του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα, καταβάλλονται διαζευκτικά στον εργαζόμενο οι αντίστοιχες αποδοχές ή η σύνταξη, ύστερα από επιλογή του, ή εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016, όπως έχουν αντικατασταθεί με τη διάταξη του άρθρου 27 του ν.4670/2020, σύμφωνα με την οποία, οι συνταξιούχοι που συνεχίζουν να εργάζονται, λαμβάνουν τη σύνταξή τους μειωμένη κατά ποσοστό 30% για όσο χρονικό διάστημα απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή τη δραστηριότητα και

β) εάν συντρέχει λόγος αναζήτησης από την αρμόδια Δ/νση Προϋπολογισμού και Οικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου Δικαιοσύνης των αχρεωστήτως καταβληθεισών αποδοχών στους παραπάνω υπαλλήλους και για ποιο χρονικό διάστημα.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδοτεί ως εξής:

I. Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, όπως τα στοιχεία αυτά συμπληρώθηκαν μετά τη συγχρέωση του ερωτήματος στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου στον e-ΕΦΚΑ και τη σύνταξη της Εισήγησης, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με την απόφαση του Διευθυντή του ΙΑ' Τοπικού Υποκαταστήματος Μισθωτών Αττικής-Αθηνών Κεντρικού Τομέα του νπδδ με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης » (εφεξής e-ΕΦΚΑ) με αριθμ. πρωτ. 791/27.9.2021, απονεμήθηκε σύνταξη γήρατος στον πρώην υπάλληλο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου Γ.Ψ., σύμφωνα με τις διατάξεις των ν.3863/2010, 4387/2016 και 4670/2020, από 1.6.2021, κατόπιν υποβολής της αίτησής του με αριθμ. πρωτ. 1054294/28.5.2021 περί απονομής

σύνταξης γήρατος. Όπως προκύπτει από την προαναφερόμενη απόφαση συνταξιοδότησης, ο παραπάνω, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησής του, είχε συμπληρώσει το απαιτούμενο όριο ηλικίας (62ο έτος της ηλικίας του) και είχε δηλώσει στον e-ΕΦΚΑ ότι συνεχίζει να εργάζεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Στην απόφαση συνταξιοδότησης αναφέρεται ότι: «Επειδή ο ασφαλισμένος έχει δηλώσει ότι εργάζεται/αυτοαπασχολείται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης θα πρέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο του ν.4670/2020.»

2. Με την απόφαση του Διευθυντή του Β' Υποκαταστήματος Μισθωτών Αττικής-Αθηνών Κεντρικού Τομέα του e-ΕΦΚΑ με αριθμ. πρωτ. 2637/28.9.2021, απονεμήθηκε σύνταξη γήρατος στην πρώην υπάλληλο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου Ι.Κ., σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 3863/2010, 4387/2016 και 4670/2020, από 1.4.2021, κατόπιν υποβολής της αίτησής της με αριθμ. πρωτ. 1025311/24.3.2021 περί απονομής σύνταξης γήρατος. Όπως προκύπτει από την προαναφερόμενη απόφαση συνταξιοδότησης, η παραπάνω, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησής της, είχε συμπληρώσει το απαιτούμενο όριο ηλικίας (61ο έτος της ηλικίας της) και είχε δηλώσει στον e-ΕΦΚΑ ότι συνεχίζει να εργάζεται και συγκεκριμένα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Στην απόφαση συνταξιοδότησης αναφέρεται ότι: «Επειδή ο ασφαλισμένος έχει δηλώσει ότι εργάζεται/αυτοαπασχολείται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης θα πρέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 20 του ν.4387/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 27 του ν.4670/2020.»

3. Οι παραπάνω πρώην υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με τις αιτήσεις τους με αριθμ. πρωτ. 59124/5.11.2021 και 63922/29.11.2021, αντίστοιχα, προς τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ζήτησαν να γίνει δεκτή η παραίτησή τους, λόγω συνταξιοδότησης, από 30.11.2021, προσκομίζοντας συνημμένες τις αποφάσεις συνταξιοδότησής τους.

4. Με τις Πράξεις του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης με αριθμ. πρωτ. 59124/15.12.2021 και 69322/15.12.2021, αντίστοιχα, διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη απόλυση από την Υπηρεσία, από 1.10.2021, των Γ.Ψ. και Ι.Κ., λόγω απονομής σε

αυτούς σύνταξης γήρατος από τον e-ΕΦΚΑ, με τις με αριθμ. πρωτ. 791/27.9.2021 και 2637/28.9.2021 αντίστοιχες αποφάσεις.

5. Σημειώνεται ότι το αρμόδιο Τμήμα Μισθοδοσίας της Δ/σης Προϋπολογισμού και Οικονομικής Διαχείρισης της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης κατέβαλε τη μισθοδοσία των παραπάνω πρώην υπαλλήλων μέχρι και την 30.11.2021.

6. Ήδη, με τα έγγραφα της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Οικονομικής Διαχείρισης, Τμήμα Μισθοδοσίας Β', με αριθμό πρωτ. 4360οικ/2022 και 4353οικ/2022, αντίστοιχα, οι πρώην υπάλληλοι Γ.Ψ. και Ι.Κ. ενημερώθηκαν ότι υποχρεούνται να προσέλθουν στη ΔΟΥ της περιοχής τους και να καταθέσουν τα ποσά των αποδοχών που έλαβαν αχρεωστήτως και συγκεκριμένα ο Γ.Ψ. τα ποσά των αποδοχών που έλαβε κατά το χρονικό διάστημα από 1.6.2021 έως 30.11.2021 και η Ι.Κ. τα ποσά των αποδοχών που έλαβε κατά το χρονικό διάστημα από 1.4.2021 έως 30.11.2021, άλλως η αρμόδια υπηρεσία θα προβεί σε καταλογιστική πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 96 του ν.4270/2014. Κατά των εγγράφων αυτών, οι Γ.Ψ. και Ι.Κ., υπέβαλαν, ενώπιον του Συμβουλίου Διοίκησης της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης, αντιρρήσεις, με τις οποίες ισχυρίστηκαν, μεταξύ άλλων, ότι, με δεδομένη τη συνταξιοδότησή τους από τον e-ΕΦΚΑ, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 20 του ν.4387/2016, νομίμως ελάμβαναν, κατά το χρονικό διάστημα που εξακολουθούσαν να εργάζονται, τόσο τις αποδοχές από την εργασία τους όσο και τη σύνταξή τους μειωμένη κατά 30%.

7. Ενόψει των ανωτέρω, προέκυψε προβληματισμός της Υπηρεσίας σχετικά με το ποιες διατάξεις είναι εφαρμοστέες στην προκειμένη περίπτωση και συγκεκριμένα εάν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 20 του ν.3801/2009, σύμφωνα με την οποία καταβάλλονται διαζευκτικά στον εργαζόμενο οι αποδοχές ή η σύνταξη, ύστερα από επιλογή του, ή εκείνη του άρθρου 20 του ν.4387/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 του ν.4670/2020, σύμφωνα με την οποία οι συνταξιούχοι που συνεχίζουν να εργάζονται λαμβάνουν τη σύνταξή τους μειωμένη κατά ποσοστό 30% για όσο χρονικό διάστημα απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή τη δραστηριότητα, καθώς και εάν συντρέχει λόγος αναζήτησης από την αρμόδια Υπηρεσία των αχρεωστήτως καταβληθεισών στους παραπάνω υπαλλήλους αποδοχών και για ποιο χρονικό διάστημα.

8. Επί του ως άνω ερωτήματος, το Γ΄ Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με το με αριθμό 617/24-10-2022 Πρακτικό, λαμβάνοντας υπόψη τον γενικότερο χαρακτήρα του ζητήματος αυτού, το οποίο αφορά σε όλες τις περιπτώσεις απονομής σύνταξης γήρατος από τον e-ΕΦΚΑ σε υπαλλήλους ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των νπδδ και των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, καθώς και των μονίμων υπαλλήλων των ίδιων φορέων, που κατά την μονιμοποίησή τους διατήρησαν το ασφαλιστικό καθεστώς του ΙΚΑ, οι οποίες χρήζουν ενιαίας αντιμετώπισης, αποφάσισε ότι συντρέχει νόμιμος λόγος αναβολής της έκδοσης γνωμοδότησης, προκειμένου: α) το υπό κρίση ερώτημα να συγχρεωθεί στο Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στον e-ΕΦΚΑ ή στο Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στο εποπτεύον τον e-ΕΦΚΑ Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και β) να ζητηθούν απόψεις επί του ερωτήματος από τις αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ και της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Με τη με αριθμό πρωτ. ΚΥ 154570/16-11-2022 εντολή της Προέδρου του ΝΣΚ, το ανωτέρω ερώτημα συγχρεώθηκε στο Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στον e-ΕΦΚΑ, λόγω συναρμοδιότητας.

9. Κατόπιν των ανωτέρω, ζητήθηκαν οι απόψεις των αρμοδίων υπηρεσιών και με το από 16-12-2022 ηλεκτρονικό μήνυμα της Δ/σης Νομοθεσίας και Συντονισμού Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου του e-ΕΦΚΑ, διαβιβάστηκε το με αρ. πρωτ. 120436/13-12-2022 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων/Γ.Γ.Κοινωνικών Ασφαλίσεων/Γενική Δ/ση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΔΑ: Ψ04Ι46ΜΤΛΚ-ΒΔΘ), υπογραφόμενο από την Προϊσταμένη της Γενικής Δ/σης Κοινωνικής Ασφάλισης, με Θέμα: «Παρέχονται οδηγίες σχετικά με τη λύση της υπαλληλικής σχέσης, ως προϋπόθεση ή μη για τη συνταξιοδότηση προσωπικού Ι.Δ.Α.Χ., των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού», το οποίο καταλήγει στο εξής συμπέρασμα:

α) «...καθίσταται σαφές ότι δεν αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη καταβολής της σύνταξης η προηγούμενη λύση της υπαλληλικής σχέσης του προσωπικού με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.) του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, καθώς και των μονίμων υπαλλήλων των ίδιων φορέων, που κατά την μονιμοποίησή τους διατήρησαν το ασφαλιστικό καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Η υπαλληλική σχέση του εν λόγω προσωπικού που υποβάλλει αίτηση για σύνταξη και παραμένει στην Υπηρεσία, σύμφωνα

με το ν. 3801/2009, λύεται αυτοδικαίως την πρώτη του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα, δηλαδή σε μεταγενέστερο από τη συνταξιοδότηση χρονικό σημείο.» και

β) «Επισημαίνεται τέλος ότι, στην περίπτωση που οι υπάλληλοι επιλέγουν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 20 του ν. 3801/2009, την καταβολή των αποδοχών αντί της σύνταξης για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ως την πρώτη ημέρα του επόμενου από την έκδοση της απόφασης συνταξιοδότησης μήνα, είναι δυνατή η καταβολή και της σύνταξης από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης με παράλληλη εφαρμογή των διατάξεων περί απασχόλησης συνταξιούχων (σχετικές Εγκύκλιοι Φ.11221/9347/638/29.07.2013 του Υπουργείου Εργασίας και οι 6/2012 και 10/2014 του πρ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ)»

Σημειώνεται ότι το ανωτέρω έγγραφο, το οποίο αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ (ΑΔΑ: Ψ04Ι46ΜΤΛΚ-ΒΔΘ) απευθύνεται στον e-ΕΦΚΑ (Γραφείο Διοικητή, Γενική Δ/νση Συντάξεων, Γενική Δ/νση Συντάξεων Δημοσίου Τομέα και Γενική Δ/νση Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών) και στο Υπουργείο Εσωτερικών (Γ.Γ. Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα, Δ/νση Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού και Δ/νση Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης) και κοινοποιείται στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και την Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, με την παράκληση «για την πιστή εφαρμογή των ανωτέρω.»

II. Νομοθετικό Πλαίσιο

10. Στις διατάξεις του άρθρων 20 παρ. 1 και 3 του ν. 3801/2009 « Προσωπικό ιδιωτικού δικαίου, ΟΤΑ, άδεια διαμονής, σύμφωνο συμβίωσης κλπ» (Α'163) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 20 παρ. 1- 3

«1. Η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 2738/1999 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

"5.α. Το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού, καθώς και οι μόνιμοι υπάλληλοι των ίδιων φορέων, που κατά τη μονιμοποίησή του διατήρησε το ασφαλιστικό καθεστώς του ΙΚΑ, απολύεται αυτοδικαίως από την υπηρεσία την 1η του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα, εκτός εάν στο μεταξύ συμπληρώνει το όριο ηλικίας για την αυτοδίκαιη απόλυση όπως κάθε φορά προβλέπεται, οπότε και αποχωρεί την ημερομηνία αυτή. β. Οι ασφαλιστικοί οργανισμοί κύριας ασφάλισης

κοινοποιούν υποχρεωτικά την πράξη συνταξιοδότησης στον τελευταίο εργοδότη του συνταξιοδοτούμενου, όταν αυτός είναι το Δημόσιο, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού. 2. 3. Κατά το διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ως την 1η του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα στο ανωτέρω προσωπικό καταβάλλονται διαζευκτικά και ύστερα από επιλογή του οι αντίστοιχες αποδοχές ή η σύνταξη του.»

11. Στις διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του ν.4354/2015 (Α' 176) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 7 παρ. 1

«1. Στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται οι μόνιμοι και δόκιμοι πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου: α) των φορέων της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α'143), β)....., γ), δ).....»

Άρθρο 25 παρ.1

«1. Η αξίωση του υπαλλήλου για αποδοχές αρχίζει από την ανάληψη υπηρεσίας και παύει με τη λύση της υπαλληλικής του σχέσης. Δεν καταβάλλονται αποδοχές, όταν ο υπάλληλος από υπαιτιότητά του δεν παρέσχε υπηρεσία καθόλου ή εν μέρει.»

12. Στις διατάξεις του άρθρου 96 παρ. 1 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης, ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ» (Α'143) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 96

«1. Μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με οποιονδήποτε τίτλο πληρωμής καταλογίζονται: α. στον υπάλληλο που από δόλο ή βαρεία αμέλεια προέβη σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις ή συνέπραξε στην έκδοση αυτών ή στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποιήσεως της δαπάνης και β. στον λαβόντα, εφόσον έχει συντελέσει υπαίτια στη μη νόμιμη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα αυτού.

2. Αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό μη νόμιμων δαπανών, που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, είναι ο διατάκτης και τα κατά νόμο αρμόδια όργανα που έχουν διαπιστώσει την παράνομη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση το Ελεγκτικό Συνέδριο. Οι ανωτέρω καταλογιστικές αποφάσεις προσβάλλονται με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου ...».

13. Εξάλλου, η 194902/22.11.1969 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών «Περί διαδικασίας πληρωμής σταθερών, διαρκούς και περιοδικού χαρακτήρος, δαπανών» (Β' 777), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 28 του ν.δ/τος 321/1969 (Α' 205) και εξακολούθησε να ισχύει κατά τον κρίσιμο χρόνο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 112 παρ. 1 του ν. 2362/1995 και 45 παρ. 10β και 177 του ν. 4270/2014 (βλ. και ΕλΣυν IV Τμ. 851/2019 και VII Τμ. 1453/2017), ορίζει στο άρθρο 1 ότι «1. Τα Δημόσια Ταμεία εξουσιοδοτούνται, όπως πληρώνωσι τας κάτωθι σταθεράς και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρος δαπάνας κατά την δι' εκάστην τούτων καθοριζομένην, δια της παρούσης, διαδικασίαν α) (...), β) Μισθούς και πάσαν ετέραν σταθεράν αποδοχών υπαλλήλων του Δημοσίου, συνδεομένων μετ' αυτού δια σχέσεως δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (...). 2. Αι κατά την προηγουμένην παράγραφον δαπάναι εκκαθαρίζονται οριστικώς υπό των προϊσταμένων των οικείων υπηρεσιών και πληρώνονται κατ' επιταγήν αυτών (...)» και στο άρθρο 2 ότι «1. Αι περί των η παρούσα απόφασις δαπάναι, δεν υπόκεινται εις τον προληπτικόν έλεγχον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (...). 2. Οι εκκαθαρισταί, εν περιπτώσει μη νομιμότητος ή μη αποχρώσεως δικαιολογήσεως, ή μη ακριβείας του ποσού της υπ' αυτών επιτασσομένης πληρωμής, υπέχουσιν ευθύνην επί παραβάσει καθήκοντος, εις βάρος δε αυτών και των αχρεωστήτως λαβόντων, καταλογίζεται αλληλεγγύως, ως ο Νόμος ορίζει, το ανοικείως καταβληθέν ποσόν».

14. Σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 1 του ν. 4554/2018 «Ασφαλιστικές-συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις/Αδήλωτη εργασία/ Ασυνόδευτοι ανήλικοι κλπ» (Α'130), από 18.07.2018 ισχύουν τα εξής:

Άρθρο 1.

«2.α) Το δικαίωμα σύνταξης γήρατος αρχίζει από την πρώτη του επόμενου της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης μήνα, υπό την προϋπόθεση ότι κατά την ημερομηνία αυτή πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, σε αντίθετη δε περίπτωση, από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται εκείνου κατά τον οποίο πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις..

β) Για τα πρόσωπα για τα οποία απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία η λύση της υπαλληλικής σχέσης ή η διαγραφή από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, προκειμένου να συνταξιοδοτηθούν λόγω γήρατος, η προϋπόθεση αυτή εξακολουθεί να ισχύει.

5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε άλλη αντίθετη ειδική ή γενική διάταξη.»

15. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 1Α, 1Β παρ. 1, 2 και 20 του ν.4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - ...» (Α' 85) όπως τα άρθρα 1, 2 και 20 αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 19, 22 και 27 του ν.4670/2020 (Α' 43), αντίστοιχα, και τα άρθρα 1Α και 1Β προστέθηκαν με τα άρθρα 20 και 21 του ν. 4670/2020, αντίστοιχα, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

Αντικείμενο - Σκοπός

«1. Αντικείμενο του νόμου είναι η ρύθμιση της έννομης σχέσης κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου, υποχρεωτικής για όλους τους εργαζόμενους, μισθωτούς, αυτοτελώς απασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ειδικές κατηγορίες για τους κινδύνους γήρατος, αναπηρίας, θανάτου, εργατικού ατυχήματος, κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ και προνοιακών παροχών, καθώς και η ένταξη του ειδικού συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών στον ε-Ε.Φ.Κ.Α. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για τους δημοσίου λειτουργούς, υπαλλήλους και στρατιωτικούς οι διατάξεις του παρόντος νόμου καταλαμβάνουν όλους όσους παρέχουν εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής, καθώς και τους αυτοτελώς απασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους απασχολούμενους με το αγροτικό επάγγελμα. Η έννομη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης επέρχεται αυτοδικαίως με την έναρξη της μισθωτής εργασίας και υποχρεωτικά από την τήρηση των διαδικασιών, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για την έναρξη επαγγέλματος αυτοτελώς απασχολούμενου, ελεύθερου επαγγελματία και αγροτικού επαγγέλματος.

Άρθρο 1Α

Γενικές αρχές - Εγγυητική ευθύνη του Κράτους

«Το ασφαλιστικό σύστημα διέπεται από τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της αναδιανομής, της υποχρεωτικότητας, της ανταποδοτικότητας, της ενότητας, της επάρκειας και της βιωσιμότητας του συστήματος...»

Άρθρο 1B

Πηγές και φύση κανόνων

«1. Οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης αφορούν στο κοινωνικό (γενικό) συμφέρον και είναι αναγκαστικής εφαρμογής.

Οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης έχουν πρωταρχική πηγή το Σύνταγμα, θεσπίζονται με νόμο και με πράξεις κανονιστικού περιεχομένου κατ' εξουσιοδότηση νόμου.»

Άρθρο 2

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

- Ασφαλισμένοι: Τα πρόσωπα που υποχρεούνται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές από την παροχή εξαρτημένης εργασίας έναντι αμοιβής ή από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόληση ή την άσκηση αγροτικού επαγγέλματος. - Έμμεσα ασφαλισμένοι... - Συνταξιούχοι: τα πρόσωπα τα οποία μετά τη συμπλήρωση των προβλεπόμενων προϋποθέσεων λαμβάνουν σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου.»

Άρθρο 20

Απασχόληση συνταξιούχων.

«1.α. Στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους του ΕΦΚΑ, οι οποίοι έχουν ήδη αναλάβει ή αναλαμβάνουν από της δημοσίευσής του νόμου εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, οι ακαθάριστες συντάξεις κύριες και επικουρικές καταβάλλονται μειωμένες κατά ποσοστό 30% για όσο χρονικό διάστημα απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή τη δραστηριότητα. Ειδικότερα για συνταξιούχους, οι οποίοι έχουν ήδη αναλάβει ή αναλαμβάνουν από της δημοσίευσής του νόμου εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, αναστέλλεται πλήρως η καταβολή των κύριων και επικουρικών συντάξεων εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το 61ο έτος της ηλικίας τους έως και τις 28.2.2021 και το 62ο έτος από την 1η.3.2022 και εφεξής. Οι συνταξιούχοι, οι οποίοι είχαν αναλάβει πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εργασία ή είχαν αποκτήσει ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση η οποία συνεχίζεται και για τους οποίους προβλέπονταν εξαίρεση από το άρθρο 20 του ν. 4387/ 2016, καθώς και από τις προϊσχύουσες αυτού διατάξεις, υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου από την 1.3.2021. β. (...) 4. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω ρυθμίσεων δεν μειώνεται το

ποσόν της σύνταξης: α. Των συνταξιούχων του ΟΓΑ εφόσον ασκούν απασχόληση υπακτέα στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ. β. Των ψυχικά ασθενών του άρθρου 23 του ν. 4488/2017 (Α` 176). γ. Των συνταξιούχων με βάση τον ν. 612/1977 (Α` 164) και τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτόν. δ. Των συνταξιούχων του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α` της παραγράφου 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α` 210). ε. Όσων λαμβάνουν το εξωιδρυματικό επίδομα ή το αντίστοιχο επίδομα του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007 (Α` 210). στ. Των πολύτεκνων, των οποίων το ένα τουλάχιστον των τέκνων είναι ανήλικο ή σπουδάζει σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές και έως τη συμπλήρωση του εικοστού τετάρτου έτους της ηλικίας του ή είναι ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία. ζ. Των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016. η. Των συνταξιούχων άλλων φορέων και του Δημοσίου, εφόσον το ετήσιο εισόδημά τους από απασχόληση στον αγροτικό τομέα ως αγροτών, μελισσοκόμων, κτηνοτρόφων, πτηνοτρόφων και αλιέων δεν υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.... 7. Οι συνταξιούχοι της παραγράφου 1 υποχρεούνται, πριν αναλάβουν εργασία ή αυτοαπασχοληθούν, να δηλώσουν τούτο στον φορέα κύριας ασφάλισης του ΕΦΚΑ, καθώς και στο ΕΤΕΑΕΠ. 8. (...) 9. Κάθε αντίθετη διάταξη καταργείται.»

III. Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

16. Σκοπός της σύστασης ενός Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, ήταν η πλήρης αναμόρφωση του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, στη βάση των γενικών αρχών της εξασφάλισης αξιοπρεπούς διαβίωσης και της κοινωνικής προστασίας με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών, όπως η υποχρέωση αυτή του Κράτους προκύπτει και κατοχυρώνεται στο άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος. Η ύπαρξη ενός ενιαίου φορέα ασφάλισης πέραν του ότι υλοποιεί την βασική αρχή της ισονομίας που χαρακτηρίζει το νέο σύστημα, απλοποιεί τις εν γένει κοινωνικοασφαλιστικές διαδικασίες, καθιερώνει πλήρη ισονομία μέσω της ουσιαστικής ενοποίησης του υπάρχοντος καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης με

θέσπιση ενιαίων κανόνων για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους και ανακαθορισμό συντάξεων των ήδη συνταξιούχων. Εξαιρέσεις προβλέπονται μόνο για την προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (π.χ. αναπήρων).

17. Με το άρθρο 27 του ν.4670/2020 αναμορφώνεται πλήρως το νομοθετικό πλαίσιο και ρυθμίζεται η απασχόληση των εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχων του ΕΦΚΑ με την αντικατάσταση από 28.2.2020 της προγενέστερης ρύθμισης του άρθρου 20 του ν.4387/2016, ταυτόχρονα δε καταργήθηκε κάθε άλλη αντίθετη με το ανωτέρω άρθρο διάταξη.

Ειδικότερα, θεσπίσθηκε ενιαίος κανόνας σύμφωνα με τον οποίο στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους του ΕΦΚΑ, που αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα, που υπάγεται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, καθώς και σε αυτούς που μετά τη δημοσίευση του ν.4387/2016 είχαν αναλάβει τέτοια εργασία ή είχαν αποκτήσει τέτοια ιδιότητα ή δραστηριότητα, καταβάλλονται οι ακαθάριστες συντάξεις - κύριες και επικουρικές- μειωμένες σε ποσοστό 30% για όσο χρονικό διάστημα εργάζονται ή διατηρούν την ιδιότητα ή τη δραστηριότητα αυτή. Η ως άνω ρύθμιση κρίθηκε αναγκαία, προκειμένου οι συνταξιούχοι να μπορέσουν να συμπληρώσουν το εισόδημά τους. Κατ' εξαίρεση των ρυθμίσεων αυτών, σε περίπτωση απασχόλησης των ως άνω συνταξιούχων σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης αναστέλλεται πλήρως η καταβολή της σύνταξης μόνον στην περίπτωση απασχόλησης του συνταξιούχου που δεν έχει συμπληρώσει το 61^ο έτος της ηλικίας του μέχρι και την 28.2.2021 και το 62^ο έτος της ηλικίας του από 1.3.2022 και εφεξής. Σύμφωνα δε με την αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου, μετά τη συμπλήρωση των ως άνω ορίων ηλικίας η συνέχιση της απασχόλησης σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης συνεπάγεται για τον συνταξιούχο μείωση της σύνταξής του κατά το ποσοστό που προβλέπεται για τους λοιπούς συνταξιούχους που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα, ήτοι θα λαμβάνει το 70% της σύνταξής του. Οι ως άνω ρυθμίσεις για τους απασχολούμενους σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης συνταξιούχους κρίθηκαν, σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση, αναγκαίες προκειμένου να αξιοποιηθούν οι γνώσεις και η εμπειρία τους, δεδομένου ότι η απασχόλησή τους δεν θα πρέπει να προσκρούει σε ένα αποτρεπτικό νομοθετικό πλαίσιο.

Οι ανωτέρω διατάξεις αφορούν στο σύνολο των απασχολούμενων συνταξιούχων, με εξαίρεση τις ρητά αναφερόμενες κατηγορίες ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ψυχικά

ασθενείς κ.λ.π.) και τις περιπτώσεις όπου προβλέπεται μεταβατικό στάδιο ένταξης στη νέα ρύθμιση, προκειμένου για την ομαλή υπαγωγή στο νέο νομοθετικό πλαίσιο.

Κρίσιμο και μοναδικό επομένως στοιχείο για την υπαγωγή στο ανωτέρω καθεστώς, αποτελεί η εργασία ή η δραστηριότητα η οποία αναλαμβάνεται, να γεννά υποχρέωση ασφάλισης στον e-ΕΦΚΑ.

18. Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3801/2009 προβλέπεται η αυτοδίκαιη απόλυση από την υπηρεσία, την 1η του επόμενου από την έκδοση της απόφασης συνταξιοδότησης μήνα, του προσωπικού του Δημοσίου, των νπδδ και των ΟΤΑ με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, καθώς και των μονίμων υπαλλήλων που κατά τη μονιμοποίησή τους διατήρησαν το ασφαλιστικό καθεστώς του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του ως άνω άρθρου ορίζεται ότι, κατά το διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ως την 1^η του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα, στο ανωτέρω προσωπικό καταβάλλονται διαζευκτικά και ύστερα από επιλογή του οι αντίστοιχες αποδοχές ή η σύνταξη. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση των διατάξεων των παρ. 1 – 3 του άρθρου 20 του ν. 3801/2009 *«Η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 21 του ν.2738/1999 επιτρέπει στους υπαλλήλους ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίοι συνταξιοδοτούνται, να παραμείνουν στην υπηρεσία ως τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας (65ο έτος), λαμβάνοντας τις αποδοχές της θέσης καθώς και το 30% της σύνταξης. Με τις προτεινόμενες παραγράφους 1-3 του παρόντος προβλέπεται η αποχώρηση του υπαλλήλου ο οποίος συνταξιοδοτείται κατά τα ανωτέρω. Για λόγους ευαισθησίας, ωστόσο, προβλέπεται η παραμονή στην υπηρεσία ως την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης και όχι η άμεση αποχώρηση με την κατάθεση της σχετικής αίτησης συνταξιοδότησης.»* Από το γράμμα της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του ν. 3801/2009, σε συνδυασμό με το σκοπό που εξυπηρετεί, όπως αυτός προκύπτει από την προπαρατεθείσα αιτιολογική έκθεση, συνάγεται ότι, στο ανωτέρω προσωπικό, κατά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης δίνεται η δυνατότητα να επιλέξει είτε να αποχωρήσει άμεσα από την υπηρεσία, με την υποβολή της σχετικής αίτησης, λαμβάνοντας έκτοτε σύνταξη, είτε να παραμείνει στην υπηρεσία, λαμβάνοντας κανονικά τις αποδοχές του, μέχρι την 1η του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα, οπότε λύεται αυτοδικαίως η εργασιακή του σχέση, κατ' εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ν.3801/2009.

19. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, για το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των νπδδ και των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, καθώς και για τους μόνιμους υπαλλήλους των ίδιων φορέων, που κατά τη μονιμοποίησή τους διατήρησαν το ασφαλιστικό καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, οι οποίοι υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης και παραμένουν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 20 του ν.3801/2009, στην υπηρεσία μέχρι τη λύση της υπαλληλικής σχέσης, υφίσταται απασχόληση συνταξιούχου και, επομένως, έχουν παράλληλα εφαρμογή οι διατάξεις περί απασχόλησης συνταξιούχων του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ειδικότερα, στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος επιλέξει την καταβολή των αποδοχών, για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή της αίτησης ως την 1^η του επόμενου από την έκδοση της πράξης συνταξιοδότησης μήνα, στον δικαιούχο καταβάλλονται οι αποδοχές του, αλλά και η σύνταξη μειωμένη κατά 30%, καθώς πρόκειται για περίπτωση απασχόλησης συνταξιούχου.

20. Προς την ανωτέρω άποψη συντάσσεται, άλλωστε, και το αρμόδιο για τη θέσπιση της εν λόγω διάταξης του άρθρου 27 του ν. 4670/2020 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, τόσο με το πρόσφατο με αρ. πρωτ. 120436/13-12-2022 (ΑΔΑ Ψ04146ΜΤΛΚ-ΒΘΔ) έγγραφό του, όσο και με προηγούμενα έγγραφα και εγκυκλίους, προς το περιεχόμενο των οποίων συμμορφώνεται και ενεργεί ο ασφαλιστικός Φορέας, όπως έπραξε και στην εξεταζόμενη υπόθεση. Ενδεικτικά αναφέρονται οι με αριθμό: Φ.11221/9347/638/29-7-2013, ΕΓΚ. ΙΚΑ 10/2014, ΕΓΚ. Σ78/2019, ΕΓΚ.Φ.8/2019, ΕΓΚ.ΕΦΚΑ 33/2017, ΕΓΚ. ΑΡ. 34/20020, Φ.80000/οικ.14032/571/2020 εγκύκλιοι.

21. Η αντίθετη ερμηνεία, σύμφωνα με την οποία το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των νπδδ και των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, καθώς και οι μόνιμοι υπάλληλοι των ίδιων φορέων, που κατά τη μονιμοποίησή τους διατήρησαν το ασφαλιστικό καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, οι οποίοι υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης και παραμένουν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 20 του ν.3801/2009, στην υπηρεσία μέχρι τη λύση της υπαλληλικής σχέσης λαμβάνουν μόνο τις αποδοχές τους ή μόνο τη σύνταξή τους, θα παραβίαζε τις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές της ασφαλιστικής ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 και 5 Σ.), η οποία δεσμεύει τον νομοθέτη και κατά την εκδήλωση της κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος κρατικής μέριμνας για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων και επιβάλλει τη συμμετοχή αυτών με ίσους όρους στο σύστημα παροχών και αντιπαροχών της κοινωνικής ασφάλισης (ΟλΣΤΕ

1891/2019 σκέψη 30 με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία), της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 Σ.) και της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 Σ.) με την, χωρίς τη συνδρομή λόγων γενικότερου συμφέροντος, αναγνώριση δυσμενών διακρίσεων κατά της κατηγορίας των υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

22. Περαιτέρω, κατά τα οριζόμενα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 25 του ν.4354/2015, η οποία, σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ιδίου νόμου, εφαρμόζεται στους υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, η αξίωση του υπαλλήλου για αποδοχές αρχίζει από την ανάληψη υπηρεσίας και παύει με τη λύση της υπαλληλικής του σχέσης.

Οι μισθοί και άλλες σταθερού χαρακτήρα αποδοχές των υπαλλήλων του Δημοσίου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου πληρώνονται από τα δημόσια ταμεία, με μη υποκείμενες στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου μισθοδοτικές καταστάσεις, που συντάσσονται και εκκαθαρίζονται από τον προϊστάμενο της οικείας υπηρεσίας. Μετά δε την αυτοδίκαιη απόλυση υπαλλήλου του Δημοσίου αίρεται το νόμιμο έρεισμα για την καταβολή μισθού και παύει οποιαδήποτε σχετική αξίωσή του, τυχόν δε αποδοχές που καταβλήθηκαν σε αυτόν αχρεωστήτως, αναζητούνται με την έκδοση καταλογιστικής εις βάρος του απόφασης, νόμιμο έρεισμα της οποίας συνιστά η διαπιστωτική πράξη λύσης της σχέσης εργασίας.

Άλλωστε, η υπηρεσία που παρέχει ο δημόσιος υπάλληλος μετά την ως άνω αυτοδίκαιη λύση της εργασιακής σχέσης του και μέχρι την παύση της παροχής της εργασίας του, δεν δημιουργεί καμία αξίωση αμοιβής, αφού η εν λόγω υπηρεσία δεν παρέχεται σε καμιά περίπτωση με βάση υπάρχουσα έγκυρη υπαλληλική σχέση και ως εκ τούτου δεν δημιουργεί αξίωση από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, δεδομένου ότι τέτοιος πλουτισμός δεν προκύπτει για το Δημόσιο, στο μέτρο που αυτό (Δημόσιο) στη θέση του διατηρηθέντος, παρά την αυτοδίκαιη απόλυσή του, υπαλλήλου, δεν θα προσλάμβανε άλλον και δεν θα υποβαλλόταν έτσι αναγκάως στις δαπάνες αμοιβής του (μισθούς κλπ.) με αντίστοιχη ωφέλεια (βλ. ΕλΣυν Ι Τμ. 1016/2017, πρβλ. ΑΠ 401/2015).

23. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, στην περίπτωση των πρώην υπαλλήλων του Υπουργείου Δικαιοσύνης Γ.Ψ. και Ι.Κ., η αξίωσή τους για λήψη αποδοχών, σε κάθε περίπτωση έπαψε την 1.10.2021, οπότε, με τις πράξεις του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης με αριθμ. πρωτ. 59124/15.12.2021 και 69322/15.12.2021 αντίστοιχα, διαπιστώθηκε η

αυτοδίκαιη απόλυσή τους από την Υπηρεσία, λόγω απονομής σε αυτούς σύνταξης γήρατος από τον e-ΕΦΚΑ. Με δεδομένο δε, ότι οι παραπάνω κατά την υποβολή των αιτήσεων συνταξιοδότησής τους στον e-ΕΦΚΑ, δήλωσαν ότι συνεχίζουν να εργάζονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και συνέχισαν να παρέχουν, σύννομα, καθ' όλο το παραπάνω χρονικό διάστημα, την εργασία τους στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, χωρίς να έχει λυθεί η εργασιακή τους σχέση, είχαν δικαίωμα απόληψης αποδοχών και, συνακόλουθα, μη νόμιμα η ερωτώσα Υπηρεσία αξιώνει την εκ μέρους τους επιστροφή των αποδοχών που τους καταβλήθηκαν για το παραπάνω χρονικό διάστημα. Αντίθετα, τα ποσά των αποδοχών που έλαβαν οι πρώην υπάλληλοι Γ.Ψ. και Ι.Κ. για το χρονικό διάστημα από 1.10.2021 έως 30.11.2021, νόμιμα αναζητούνται από την αρμόδια Υπηρεσία, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, κατ' εφαρμογή της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 96 του ν.4270/2014 (πρβλ. ΕΣ 497/2020).

24. Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά το έτερο σκέλος του ερωτήματος, η πλήρης αναστολή ή η καταβολή του 70% της σύνταξης, για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή των αιτήσεων συνταξιοδότησής τους στον e-ΕΦΚΑ μέχρι την αυτοδίκαιη λύση της υπαλληλικής τους σχέσης, έχει ήδη κριθεί από τον συνταξιοδοτικό φορέα, κατ' εφαρμογή των συνταξιοδοτικών διατάξεων που ρυθμίζουν το ζήτημα κατά τα ανωτέρω και δεν υφίσταται αρμοδιότητα της ερωτώσας υπηρεσίας ως προς το ζήτημα αυτό (Γνωμ. ΝΣΚ 260/2017).

25. Ενόψει τούτων και στο πλαίσιο συστηματικής ερμηνείας των παραπάνω διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 1 και 3 του ν. 3801/2009 και 25 παρ. 1 του ν.4354/2015, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, στην προκειμένη περίπτωση, νόμιμα η ερωτώσα υπηρεσία αξιώνει την, εκ μέρους των πρώην υπαλλήλων του Υπουργείου Δικαιοσύνης Γ.Ψ. και Ι.Κ., επιστροφή των αποδοχών που τους καταβλήθηκαν αχρεωστήτως, κατά το χρονικό διάστημα από 1.10.2021 έως 30.11.2021, κατά το οποίο είχε λυθεί η εργασιακή τους σχέση. Αντίθετα, για το χρονικό διάστημα από την υποβολή των αιτήσεων συνταξιοδότησής τους, την 1.6.2021 και 1.4.2021, αντίστοιχα, έως την 1.10.2021, δηλαδή έως την 1η του επόμενου από την έκδοση των πράξεων συνταξιοδότησής τους μήνα, οι παραπάνω υπάλληλοι έλαβαν σύννομα τις νόμιμες αποδοχές τους για την παρασχεθείσα εργασία τους και η ερωτώσα Υπηρεσία μη νόμιμα αξιώνει την εκ μέρους τους επιστροφή των αποδοχών που έλαβαν κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα.

Απάντηση

26. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ'), γνωμοδοτεί, ομόφωνα ότι: α) η πλήρης αναστολή ή η καταβολή του 70% της σύνταξης, για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή των αιτήσεων συνταξιοδότησης των πρώην υπαλλήλων του Υπουργείου Δικαιοσύνης Γ.Ψ. και Ι.Κ. στον e-ΕΦΚΑ μέχρι την αυτοδίκαιη λύση της υπαλληλικής τους σχέσης, έχει κριθεί από τον συνταξιοδοτικό φορέα, κατ' εφαρμογή των συνταξιοδοτικών διατάξεων που ρυθμίζουν το ζήτημα και δεν υφίσταται αρμοδιότητα της ερωτώσας υπηρεσίας ως προς το ζήτημα αυτό και β) νόμιμα η ερωτώσα υπηρεσία αξιώνει, εκ μέρους των ανωτέρω πρώην υπαλλήλων της, την επιστροφή των αποδοχών που τους καταβλήθηκαν αχρεωστήτως, κατά το χρονικό διάστημα από 1.10.2021 έως 30.11.2021, κατά το οποίο είχε λυθεί η εργασιακή τους σχέση, ενώ μη νόμιμα αξιώνει την εκ μέρους τους επιστροφή των αποδοχών που έλαβαν κατά το χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησής τους, την 1.6.2021 και 1.4.2021, αντίστοιχα, έως την 1η του επόμενου από την έκδοση των πράξεων συνταξιοδότησής τους μήνα, δηλαδή έως την 1.10.2021.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 22-03-2023

Η ΠΡΟΕΔΡΟ Σ

ΟΙ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΕΣ

Βασιλική Πανταζή

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Γεωργία Κούζιου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Παρασκευή Μίληση

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.